

Početna Stranica > ... > Obiteljskopравни Predmeti I Nasljeđivanje > Razvod Braka I Zakonska Rastava Netherlands

Razvod braka i zakonska rastava

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Nizozemska

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Zahtjev za razvod može podnijeti jedan bračni drug (jednostrani zahtjev) ili oba zajedno (zajednički zahtjev). U svakom slučaju postupak se mora pokrenuti podnošenjem tužbe (*verzoekschrift*) (vidjeti 11. pitanje).

Neovisno o tome pokreće li se zajednički ili jednostrano, u postupku razvoda braka bračne drugove treba zastupati odvjetnik. Postupak razvoda vodi okružni sud (*rechtbank*) prema mjestu boravišta tužitelja ili jednog od tužitelja. Tužba za razvod može se podnijeti u bilo kojem trenutku nakon sklapanja braka: bračni drugovi ne moraju biti u braku određeno razdoblje. Razvod počinje proizvoditi učinke u trenutku upisa sudske odluke u maticu rođenih, umrlih, vjenčanih i registriranih partnerstava (*registers van de burgerlijke stand*). Razvod se može upisati u matične knjige samo nakon što žalba protiv odluke više nije moguća (kad odluka postane pravomoćna). Razvod se mora upisati u matičnu knjigu u roku od 6 mjeseci od pravomoćnosti odluke jer u protivnom gubi učinak i više se ne može upisati u matičnu knjigu. Ako je brak sklopljen u inozemstvu, a strani vjenčani list nije upisan u nizozemsku maticu rođenih, umrlih, vjenčanih i registriranih partnerstava, odluka o razvodu braka (koju donosi nizozemski sud) upisuje se u posebnu maticu rođenih, umrlih, vjenčanih i registriranih partnerstava općine Haag.

2 oji su razlozi razvoda?

U nizozemskom pravu postoji jedna osnova za razvod: trajno poremećeni bračni odnosi. Smatra se da su bračni odnosi trajno poremećeni ako bračni drugovi više ne mogu nastaviti živjeti zajedno i ako nema izgleda za ponovnu uspostavu odgovarajućih bračnih odnosa. Ako je tužbu podnio samo jedan bračni drug, tužitelj mora tvrditi da su bračni odnosi trajno poremećeni, a ako drugi bračni drug to ospori, tužitelj mora dostaviti dokaze. Sud utvrđuje jesu li bračni odnosi trajno poremećeni. Kad je riječ o zajedničkoj tužbi, rješenje o razvodu donosi se jer oba bračna druga vjeruju da su njihovi bračni odnosi trajno poremećeni.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvedena osoba može ponovno sklopiti brak ili registrirano partnerstvo. Razvod može utjecati na upotrebu prezimena bivšeg bračnog druga. Bivši bračni drug može sudu podnijeti zahtjev za povlačenje prava drugog bivšeg bračnog druga na upotrebu prezimena. Takav zahtjev može se podnijeti ako postojanje opravdani razlozi za to i ako u braku nisu rođena djeca.

3.2 podjelu imovine supružnika

Zakonski sustav

Zakonski sustav koji se primjenjuje od 1. siječnja 2018. ograničena je zajednička imovina (*beperkte gemeenschap van goederen*). To znači da je zajednička imovina ograničena na imovinu i dugove koje su bračni

drugovi zajednički imali prije sklapanja braka te na svu imovinu i dugove koje bračni drugovi steknu tijekom braka. Sva imovina stečena zajednički prije sklapanja braka i imovina stečena tijekom braka zajedno čine zajedničku imovinu (*boedelmenging*). Za dugove koji su zajednički nastali prije sklapanja braka ili koji nastanu tijekom braka bračni drugovi odgovorni su zajednički, neovisno o tome koji se bračni drug zadužio. Vjerovnik može naplatiti dugove iz imovine koja čini dio zajedničke imovine. Imovina i dugovi koji pripadaju samo jednom bračnom drugu prije sklapanja braka nisu dio zakonske zajedničke imovine, nego ostaje u privatnom vlasništvu tog bračnog druga. Nasljedstva i darovi isto tako nisu obuhvaćeni zakonskom ograničenom zajedničkom imovinom, neovisno o tome kada su stečeni. Nasljedstva i darovi stečeni prije i tijekom braka ostaju privatna imovina dotičnog bračnog druga.

Bračni drugovi koji su sklopili brak prije uvođenja zakonski ograničene zajedničke imovine, odnosno koji su sklopili brak prije 1. siječnja 2018., podliježu zakonskom sustavu potpune zajedničke imovine. U tom je slučaju u načelu sva imovina koju su bračni drugovi stekli prije ili tijekom braka dio zajedničke imovine. Sva imovina u vlasništvu bilo kojeg bračnog druga čini zajedničku imovinu (*boedelmenging*). U načelu svi dugovi nastali prije braka ili u braku postaju zajedničke obveze, bez obzira na to koji je bračni drug stvorio dug. Vjerovnik može naplatiti dug iz potpune zajedničke imovine.

I u okviru uređenja ograničene zajedničke imovine i uređenja potpune zajedničke imovine primjenjivih prije 1. siječnja 2018. zajednička imovina prestaje nakon razvoda odnosno upisom sudske odluke o razvodu u maticu rođenih, umrlih, vjenčanih i registriranih partnerstava. Od tog trenutka zajednička imovina prestaje postojati. Nakon razvoda zajednička imovina treba se podijeliti. Treba utvrditi na koji dio zajedničke imovine svaki bračni drug ima pravo. Opće je pravilo da svaki bračni drug ima pravo na polovinu imovine. Bračni drugovi mogu odlučiti odstupiti od tog pravila i na neki drugi način podijeliti imovinu u sporazumu o razvodu (*echtscheidingsconvenant*) ili u trenutku podjele imovine.

Sporazumi o bračnoj stečevini

Bračni drugovi mogu odabrati uređenje koje nije zakonsko uređenje i sklopiti sporazum o bračnoj stečevini prije ili (u rijetkim slučajevima) tijekom braka. Tim se sporazumima utvrđuju pravila za podjelu imovine u slučaju razvoda.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Skrbništvo

Nakon razvoda oba bračna druga nastavljaju dijeliti skrbništvo nad djecom, kao što su činili i u braku. Samo se u iznimnim slučajevima od suda može zatražiti da dodijeli skrbništvo jednom roditelju. Zahtjev za isključivo skrbništvo mogu podnijeti jedan roditelj ili oba. Roditelj kojem nije dodijeljeno skrbništvo ima pravo na kontakt s djetetom. Jedan roditelj ili oba mogu zatražiti od suda da utvrdi uvjete posjećivanja.

Uzdržavanje djeteta

Ako roditelji nakon razvoda zadrže zajedničko skrbništvo, trebaju se dogovoriti oko financijskih pitanja povezanih s odgojem djece. Osim toga, mogu zatražiti od suda da utvrdi pravila u tom pogledu. Ako ne mogu postići dogovor, sud može odrediti iznos uzdržavanja koji će se plaćati. Ako se jednom roditelju dodijeli isključivo skrbništvo, sud će na zahtjev procijeniti koliko bi drugi roditelj trebao doprinositi za troškove odgoja djece. Roditelji bi u načelu sami trebali urediti način plaćanja. Više informacija o tome dostupno je na internetskim stranicama [Agencije za naplatu uzdržavanja \(Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen\)](#).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Obveza bračnih drugova da uzdržavaju jedan drugoga nastavlja se nakon razvoda braka. Sud u odluci o razvodu braka ili naknadnoj odluci može, na zahtjev bivšeg bračnog druga čiji dohodak nije dovoljan za podmirivanje životnih troškova i od kojeg se ne može razumno očekivati da će zaraditi takav dohodak, dotičnom bračnom drugu dodijeliti uzdržavanje koje plaća drugi bivši bračni drug. Iznos uzdržavanja sud može utvrditi sud u odluci o razvodu braka ili naknadnoj odluci. Pri izračunu iznosa uzdržavanja sud uzima u obzir potrebe bivšeg bračnog druga koji će primati uzdržavanje i financijska sredstva drugog bivšeg bračnog druga. Mogu se uzeti u obzir i nefinancijski čimbenici, kao što su trajanje braka ili zajedničkog života bračnih drugova. Ako sud ne odredi vremensko ograničenje obveze uzdržavanja, ona prestaje nakon 12 godina. Sud može produljiti to razdoblje na

zahtjev bivšeg bračnog druga koji zahtijeva uzdržavanje u slučajevima financijskih poteškoća. U načelu, ako je brak bio kratak (kraći od 5 godina) i u njemu nisu rođena djeca, razdoblje tijekom kojeg treba plaćati uzdržavanje neće biti dulje od trajanja braka. Ako su se bračni drugovi ili bivši bračni drugovi dogovorili o plaćanju uzdržavanja, taj dogovor mogu zabilježiti u sporazumu o razvodu.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonskom rastavom (*scheiding van tafel en bed*) bračni drugovi prestaju živjeti zajedno, ali brak između njih zapravo ne prestaje. Zakonsku rastavu provode bračni drugovi koji se žele rastati i riješiti pravne posljedice rastave, ali i ostati u braku, npr. zbog vjerskih ili financijskih razloga. Zakonska rastava nudi mogućnost pomirenja. Ona može biti i međufaza prije raskida braka. Zakonska rastava proizvodi učinke kada se sudska odluka upiše u upisnik bračne stečevine. Kao i u slučaju razvoda to se mora učiniti u roku od 6 mjeseci.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Jedina osnova za zakonsku rastavu su trajno poremećeni bračni odnosi.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Posljedice zakonske rastave na bračnu stečevinu, skrbništvo nad djecom (prava posjećivanja), plaćanje uzdržavanja i mirovine iste su kao i u slučaju razvoda. Brak postoji i dalje. Zakonski rastavljeni bračni drug ne nasljeđuje u slučaju smrti. Ako nakon zakonske rastave bračni drugovi odluče da zaista žele u potpunosti raskinuti brak, mogu podnijeti zahtjev za razvod braka nakon zakonske rastave. Zakonski rastavljeni bračni drug može živjeti s novim partnerom i graditi novi život, ali ne može ponovno sklopiti brak ili registrirano partnerstvo.

Jednostrana tužba za razvod braka nakon zakonske rastave ne može se podnijeti u bilo kojem trenutku. Jednostrane tužbe podliježu trogodišnjem razdoblju čekanja, koje sud u određenim slučajevima može skratiti na godinu dana. Trogodišnje razdoblje počinje teći od datuma upisa zakonske rastave u matičnu knjigu. U slučaju zajedničke tužbe za razvod braka nakon zakonske rastave nema razdoblja čekanja. Razvod braka počinje proizvoditi učinke kada se odluka upiše u maticu rođenih, umrlih, vjenčanih i registriranih partnerstava.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se može poništiti jedino sudskom odlukom nakon podnošenja tužbe. Brak koji je sklopljen ne može se poništiti po sili zakona (automatski). Sve dok se brak ne poništi, ostaje valjan. U pravu je propisano na temelju čega se brak može poništiti i tko može podnijeti zahtjev.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

U pravu postoje sljedeće osnove za podnošenje zahtjeva za poništenje. Strane su sklopile brak neovisno o:

- preprekama braku (zahtjev minimalne dobi, nepostojanje suglasnosti za brak maloljetnika, bigamija, zabranjeni stupanj srodstva)
- prisili ili pogrešci
- sklapanju braka iz koristi
- psihičkim poremećajima jednog od bračnih drugova
- nedostatku nadležnosti matičara ili
- nedovoljnom broju svjedoka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Poništenje ima retroaktivan učinak od trenutka sklapanja braka. Stoga, ako sud poništi brak, smatra se da brak nikada nije postojao. U određenim okolnostima može se odstupiti od tog načela. U tom slučaju poništenje ima iste posljedice kao i razvod braka. Na primjer, djeca rođena u poništenom braku i dalje su u srodstvu s obama roditeljima. Još jedna se iznimka odnosi na navodnog bračnog druga, odnosno bračnog druga koji nije bio svjestan da je brak ništavan. U tom pogledu vidjeti uvjete za poništenje braka navedene u odgovoru na 8. pitanje. Navodni bračni drug može, na primjer, zatražiti da drugi bračni drug plaća uzdržavanje.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Mirenje je prilično uobičajeno u brakorazvodnim sporovima u Nizozemskoj. Uz pomoć miritelja i, ako je potrebno, odvjetnika bračni drugovi mogu se pokušati dogovoriti o razvodu i njegovim posljedicama. Ti se dogovori utvrđuju u sporazumu o razvodu, koji je pisana isprava. Sporazum može obuhvaćati pitanja kao što su podjela bračne stečevine, obveze uzdržavanja i troškovi odgoja djece. Sud može u svoju odluku uključiti sporazum dogovoren u postupku mirenja.

Postoji Udruženje obiteljskih odvjetnika i miritelja u brakorazvodnim sporovima (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*), čiji su članovi specijalizirani u područjima razvoda i plaćanja uzdržavanja. Specijalizirani su i za mirenje u postupcima razvoda i za sve što ono podrazumijeva. Više informacija dostupno je na adresi: <https://www.verenigingfas.nl/>.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Tužba

Postupak razvoda uvijek počinje tužbom (*verzoekschrift*). U tužbi moraju biti navedeni prezime, imena i prebivalište ili boravište bračnih drugova. Ako postoje maloljetna djeca, iste podatke treba navesti i o toj djeci. Tužitelj može i zatražiti pomoć (*nevenvoorzieningen*) u vezi s razvodom. Sud može dodijeliti pomoć, među ostalim, za sljedeće:

- skrbništvo i prava posjećivanja maloljetne djece
- uzdržavanje djece i/ili bivšeg bračnog druga
- podjelu bračne stečevine ili prestanak uređenja utvrđenog u sporazumu o bračnoj stečevini
- upotrebu obiteljskog doma te
- izjednačavanje mirovine.

Odvjetnik tužitelja mora podnijeti tužbu okružnom sudu (*rechtbank*). Ako tužitelj živi u Nizozemskoj, tužba se može podnijeti sudu u sudskom okrugu u kojem tužitelj živi. Ako tužitelj ne živi u Nizozemskoj, ali drugi bračni drug živi, tužba se mora poslati sudu u sudskom okrugu u kojem živi drugi bračni drug. Ako oba bračna druga žive izvan Nizozemske, tužba se mora podnijeti okružnom sudu u Haagu.

Potrebno je dostaviti sljedeće isprave:

- izvorne izvatke (izdane u posljednja 3 mjeseca) iz matice stanovništva, za oba bračna druga, u kojima su navedeni državljanstvo, osobno stanje i, u slučaju osoba koje nisu nizozemski državljani, datum ulaska u Nizozemsku; ako je jedan bračni drug nizozemski državljanin, a drugi nije, treba biti naveden datum nastanjanja u Nizozemskoj
- izvorne izvatke iz matice rođenih (izdane u posljednja 3 mjeseca) za svu maloljetnu djecu
- izvorni izvadak iz matične knjige vjenčanih (koji se može dobiti u gradskoj upravi u mjestu sklapanja braka i mora biti izdan u posljednja 3 mjeseca); kad je riječ o brakovima sklopljenima u inozemstvu, dovoljan je izvorni vjenčani list ili stariji izvadak, te
- ako postoje maloljetna djeca, potrebno je dostaviti plan roditeljstva; u planu roditeljstva navodi se dogovor između roditelja u pogledu djece i u njemu mogu biti propisani svakodnevna briga o djeci, njihovo obrazovanje, sportske aktivnosti, liječnička skrb, dogovor za posebne dane kao što su školski i državni praznici, financije i praktična rješenja (preuzimanje i ostavljanje djece).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Ako podnositelj zahtjeva ne može snositi sve ili dio troškova odvjetnika ili miritelja, pod određenim uvjetima možda ima pravo na subvencioniranu pravnu pomoć. Odbor za pravnu pomoć (*Raad voor Rechtsbijstand*) subvencionira pravnu pomoć samo preko miritelja koji su registrirani kod Odbora. Više informacija o uvjetima prihvatljivosti dostupno je na adresi <https://www.rvr.org/>.

Pravo na subvencioniranu pravnu pomoć primjenjuje se i na prekogranične sporove ako podnositelj zahtjeva živi izvan Nizozemske, ali unutar EU-a, u skladu s europskom Direktivom o pravnoj pomoći u prekograničnim sporovima (SL L 26, 31.1.2003.). Zahtjev za subvencioniranu pravnu pomoć podnosi se Odboru za pravnu pomoć u Haagu standardnim obrascem utvrđenim u Direktivi, koji je jednak u svim državama članicama. Ako je nužno, Odbor za pravnu pomoć može pomoći podnositeljima zahtjeva da odaberu odvjetnika. Više informacija dostupno je na adresi: <https://www.rvr.org/>.

Podnositelji zahtjeva koji žive izvan EU-a mogu dobiti pravnu pomoć u Nizozemskoj u određenim okolnostima obuhvaćenima ugovorom ili konvencijom. U tom se pogledu primjenjuju sljedeći ugovori: Haaška konvencija o građanskom postupku (1954.), Europski sporazum o slanju zahtjeva za pravnu pomoć (1977.) i Haška konvencija o međunarodnom pristupu pravosuđu (1980.). Ti ugovori uključuju odredbu u kojoj je u načelu propisano da državljanin država ugovornica imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć u svim drugim državama ugovornicama pod istim uvjetima kao državljanin tih drugih država. Ako se u Nizozemskoj pojave takvi slučajevi, od nadležnog tijela u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva mora se zatražiti izjava o nedovoljnim financijskim sredstvima (*verklaring van onvermogen*). Zahtjev za pravnu pomoć i izjavu o nedovoljnim financijskim sredstvima to će tijelo poslati nadležnom tijelu u zemlji u kojoj bi se trebala dodijeliti pravna pomoć. Ta će zemlja zatim ocijeniti ima li podnositelj zahtjeva pravo na besplatnu pravnu pomoć.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Da, žalba se može podnijeti u pisarnici žalbenog suda (*gerechtshof*) u roku od 3 mjeseca od datuma donošenja odluke o razvodu. Protiv odluke žalbenog suda obično je moguće podnijeti kasacijsku žalbu Vrhovnom sudu (*Hoge Raad der Nederlanden*). I u tom slučaju podnositelje zahtjeva treba zastupati odvjetnik.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Od 1. kolovoza 2022. u državama članicama EU-a primjenjuje se Uredba Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (preinaka) („Uredba Bruxelles II.b”). Njome se stavlja izvan snage „Uredba Bruxelles II.a”, tj. Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000. Uredba Bruxelles II.a i dalje se primjenjuje samo na postupke pokrenute prije 1. kolovoza 2022. i na autentične isprave i sporazume koji su službeno sastavljeni ili upisani u registar ili su postali izvršivi prije 1. kolovoza 2022. Uredba Bruxelles II.b primjenjuje se na razvod, zakonsku rastavu i poništenje braka. U skladu s uvjetima iz te uredbe odluke o razvodu donesene u drugim državama članicama (osim u Danskoj) priznaju se u Nizozemskoj bez potrebe za ikakvim posebnim postupkom (članak 30. stavak 1.). Slično tomu, nije potreban poseban postupak za ažuriranje matičnih knjiga, odnosno kada se u vjenčani list unosi napomena o razvodu.

Svaka zainteresirana strana može pokrenuti sudski postupak kako bi utvrdila hoće li biti priznata odluka o razvodu iz druge zemlje. U Uredbi Bruxelles II.b navodi se niz razloga na temelju kojih se može odbiti priznavanje razvoda braka. Na primjer, priznavanje ne smije biti protivno javnom poretku. Razmatra se i je li tuženik (stranka koja nije podnijela tužbu za razvod) primjereno obaviješten o postupku. Međutim, ne može se preispitivati osnovanost same odluke. U skladu s Uredbom sud države članice koji je donio odluku mora, na zahtjev stranke, izdati potvrdu o toj odluci (u obliku standardnog obrasca). Potvrda uključuje informacije o zemlji podrijetla odluke, podatke o strankama, je li presuda donesena u odsutnosti, vrstu odluke, npr. je li riječ o razvodu ili zakonskoj rastavi, datum odluke i koji je sud donio odluku.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj

državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Ako zainteresirana strana želi osporiti priznavanje strane odluke o razvodu u Nizozemskoj, može podnijeti zahtjev za nepriznavanje sudu pred kojim se vodi postupak privremene pravne zaštite (*voorzieningenrechter*) u sudskom okrugu svojeg boravišta.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Knjiga 10. nizozemskog Građanskog zakonika (*Burgerlijk Wetboek*) stupila je na snagu 1. siječnja 2012. Ona uključuje pravila o sukobu prava na temelju kojih se utvrđuje primjenjivo pravo.

Glavno je pravilo da sudovi uvijek primjenjuju nizozemsko zakonodavstvo o razvodu, bez obzira na državljanstvo i uobičajeno boravište bračnih drugova. Ako, na primjer, tužbu za razvod u Nizozemskoj podnese par belgijskih državljana koji žive u Nizozemskoj, automatski se primjenjuje nizozemsko zakonodavstvo o razvodu. To nije slučaj samo ako bračni drugovi biraju koje će se pravo primjenjivati na razvod. Bračni drugovi istog državljanstva mogu odabrati da se u postupku razvoda umjesto nizozemskog prava primjenjuje pravo njihove matične zemlje. Belgijski par stoga može odabrati primjenu belgijskog zakonodavstva o razvodu.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

■ Posljednji put ažurirano: 12/12/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.